

FOCUS op speur- en ontwikkelingswerk

Het gebruik van de WBSO in 2005

in opdracht van

Ministerie van Economische Zaken

FOCUS op speur- en ontwikkelingswerk

Het gebruik van de WBSO in 2005

Inhoud

Inleiding	3
Effect WBSO	4
Toegekende aanvragen	5
Toegekend bedrag	6
Zelfstandige ondernemers en de WBSO	7
Software in de WBSO	8
Toegekend bedrag per provincie	9
Dominante technologiegebieden per provincie	10
Top tien bedrijfssectoren naar toegekende arbeidsjaren	11
Top tien technologiegebieden naar toegekende arbeidsjaren	12

Inleiding

Technologische vernieuwing is van groot belang. De concurrent zit niet stil. Bedrijven op zoek naar verbeteringen op het gebied van procesinnovatie, nieuwe producten of programmatuur kunnen een beroep doen op de WBSO. De WBSO is een fiscale stimuleringsregeling die een deel van de loonkosten voor speur- en ontwikkelingswerk (S&O) compenseert.

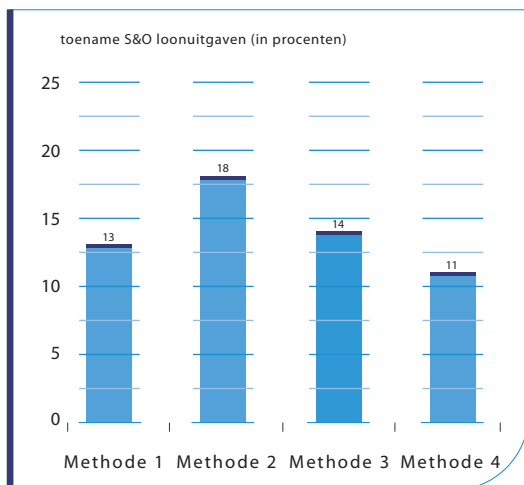
Met de WBSO kunnen ondernemers en zelfstandigen een tegemoetkoming krijgen voor de kosten van medewerkers die speur- & ontwikkelingswerk verrichten. In de praktijk betekent dit dat ondernemingen minder loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen hoeven af te dragen en zelfstandigen een aftrek krijgen voor speur- en ontwikkelingswerk. De WBSO is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken. SenterNovem en de Belastingdienst verzorgen de uitvoering van de regeling.

In deze nieuwe uitgave van 'Focus op Speur- en ontwikkelingswerk' staan gedetailleerde gegevens over het gebruik van de WBSO in 2005. De gegevens zijn gerubriceerd o.a. naar provincie, bedrijfssector en technologiegebied. In 2005 hebben meer ondernemers gebruik gemaakt van de WBSO

dan in 2004. Dit is een direct gevolg van de verruiming van de regeling die vorig jaar door het Ministerie van Economische Zaken is ingezet. De regeling is aantrekkelijker gemaakt voor zelfstandige ondernemers waardoor deze meer van de regeling gebruik hebben gemaakt. Ook is een nieuwe categorie onderzoek geïntroduceerd, de analyse gericht op de technische haalbaarheid van S&O.

Sinds 2001 kent de WBSO extra hoge afdrachtvermindering voor starters. In 2005 is het effect van deze verandering door het CPB in kaart gebracht. De uitkomst laat zien dat startende bedrijven door deze extra tegemoetkoming meer aan S&O zijn gaan doen.

Effect WBSO

Toename in S&O loonuitgaven in het eerstvolgende jaar als gevolg van de starterfaciliteit. Geschat door het CPB met gebruikmaking van verschillende methodes om het effect te meten (uit: CPB, "Hoe effectief is extra fiscale stimulering van speur- en ontwikkelingswerk", CPB document 103, 2005).

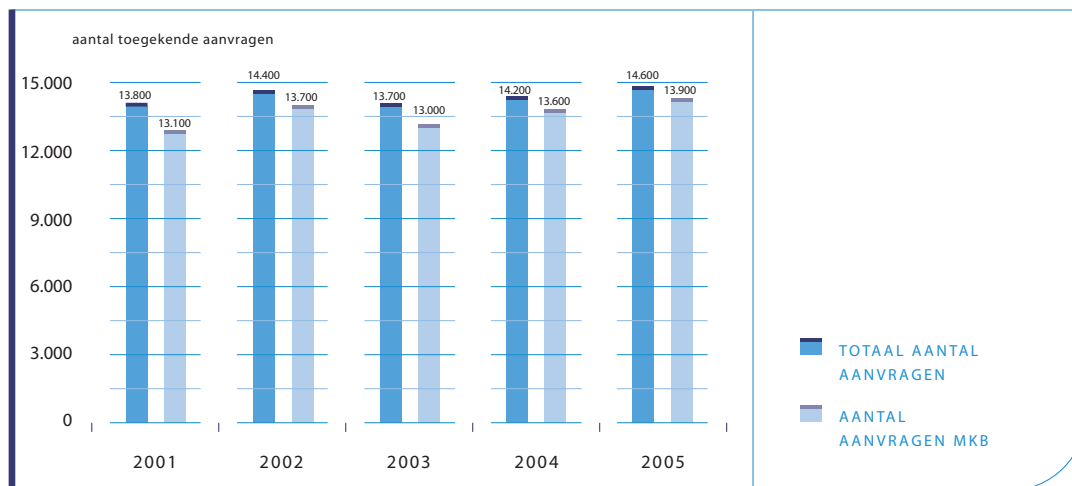
In 2005 is een nieuwe studie verschenen die aantoonde dat de WBSO bedrijven aanzet tot het uitbreiden van hun S&O activiteiten. Het CPB heeft in deze studie gekeken naar de uitwerking van twee in 2001 doorgevoerde veranderingen in de WBSO. In de studie is via verschillende econometrische modellen geprobeerd om het effect van meer WBSO steun op de uitgaven aan S&O van bedrijven te kwantificeren.

Ten opzichte van eerdere studies naar het effect van de WBSO is nieuw dat gewerkt is met deelpopulaties van de totale groep bedrijven. Deze groepen verschillen in de hoeveelheid WBSO ondersteuning die zij krijgen. Door de verschillende groepen te vergelijken is gemeten of de groep bedrijven die relatief meer WBSO steun ontvangt ook een snellere groei in S&O uitgaven laat zien. Ook nieuw in deze studie is dat harde uitspraken over de causaliteit van dit verband zijn gedaan.

De studie laat een sterke causale relatie zien tussen de hoeveelheid WBSO die bedrijven krijgen en de hoeveelheid uitgaven aan S&O. Een schatting van de omvang van dit effect geeft een groot effect aan voor de introductie van het hogere percentage steun voor starters. Het effect van de verlenging van de eerste schijf is in vergelijking minder groot.

In de studie is nog geen rekening gehouden met het effect van de in 2001 geïntroduceerde veranderingen op het aantal bedrijven dat start met het doen van speur- en ontwikkelingswerk. Ook is bij de kwantificering van het effect alleen het effect op de extra uitgaven aan lonen voor onderzoekers gemeten, en niet het effect op de totale uitgaven van bedrijven aan speur- en ontwikkelingswerk.

Toegekende aanvragen

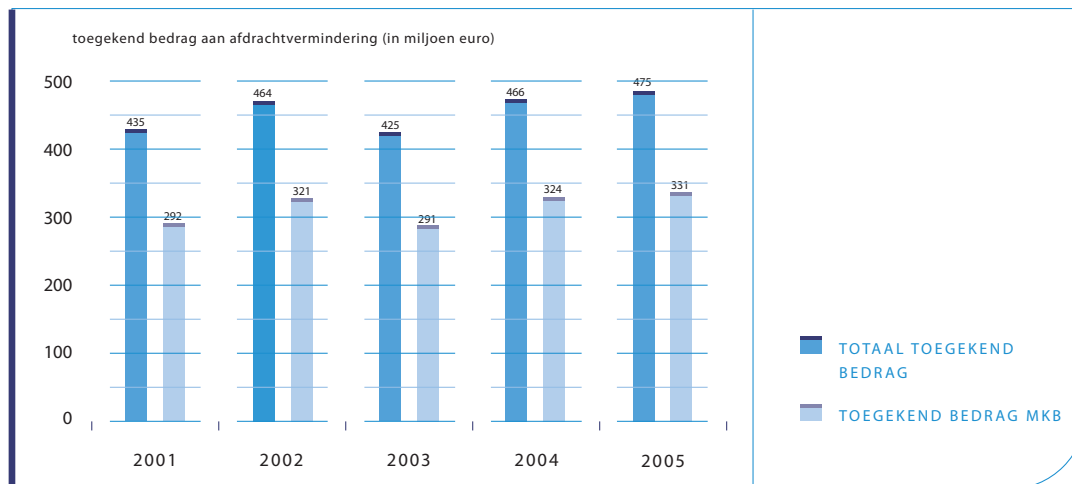

Ontwikkeling van het totale aantal toegekende aanvragen en het aantal aanvragen dat is toegekend aan het MKB in de periode 2001 tot en met 2005

Het gebruik van de WBSO is in 2005 opnieuw toegenomen. Dit heeft te maken met de verruiming van de regeling waardoor deze aantrekkelijker is geworden. In 2005 is de uitleg van het begrip technisch wetenschappelijk onderzoek verruimd. Een analyse gericht op de technische haalbaarheid van S&O kan sinds 2005 ook voor WBSO in aanmerking komen. En tenslotte is het aantal uren dat zelfstandige ondernemers jaarlijks aan S&O moeten besteden om in aanmerking te komen verlaagd.

Kleinere bedrijven dienen verreweg de meeste aanvragen in. Het aandeel van het MKB (bedrijven met minder dan 250 werknemers) in het totale aantal aanvragen is nu 95 procent. De WBSO stimuleert zowel technisch-wetenschappelijk onderzoek als de ontwikkeling van technisch nieuwe producten, productieprocessen en programmatuur. Om voor de WBSO in aanmerking te komen moeten de ontwikkelingswerkzaamheden technisch nieuw zijn voor de aanvrager. Veel bedrijven beschouwen de WBSO als een erg laagdrempelige regeling vanwege de eenvoud van de administratieve procedure.

Toegekend bedrag

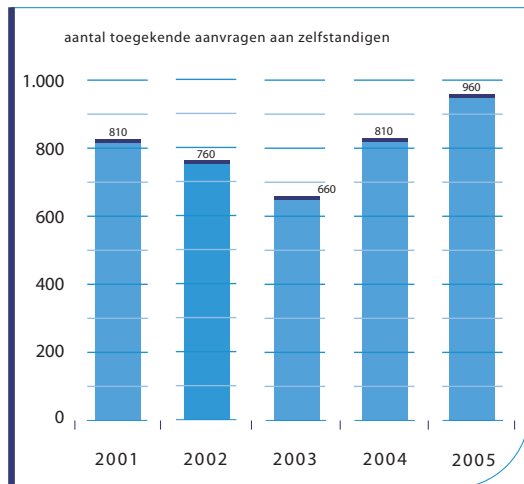
Ontwikkeling van het totale toegekende bedrag en het toegekende bedrag aan het MKB in de periode 2001 tot en met 2005 (in miljoen euro)

Net als in voorgaande jaren was in 2005 het totale bedrag dat aan speur- en ontwikkelingswerk is toegekend hoger dan het budget van de regeling. Dit is geen probleem. Een aanvraag voor een tegemoetkoming in loonkosten voor speur- en ontwikkelingswerk moet worden ingediend vóór dat de S&O-werkzaamheden worden verricht. In de praktijk betekent dit dat ondernemers in de aanvraag een schatting moeten opgeven van het aantal S&O-uren voor het komende (half)jaar. De ervaring leert dat niet alle aangevraagde

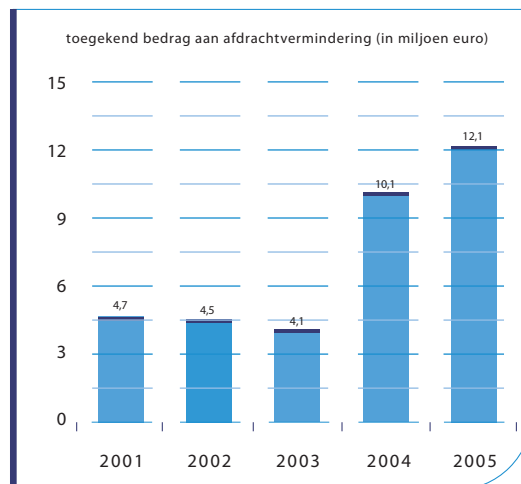
S&O-uren worden gemaakt en ook niet alle ingediende projecten worden uitgevoerd. Voor het hier geschetste beeld heeft dit overigens geen gevolgen.

Het toegekende bedrag aan speur- en ontwikkelingswerk is in 2005 met 9 miljoen euro toegenomen ten opzichte van 2004. Ongeveer 70 procent van het bedrag is toegekend aan het MKB. Het MKB is traditiegetrouw de groep die het meeste van de WBSO profiteert.

Zelfstandige ondernemers en de WBSO

Ontwikkeling van het aantal aanvragen door zelfstandige ondernemers

Ontwikkeling van het totale toegekende bedrag aan S&O-af trek aan zelfstandige ondernemers

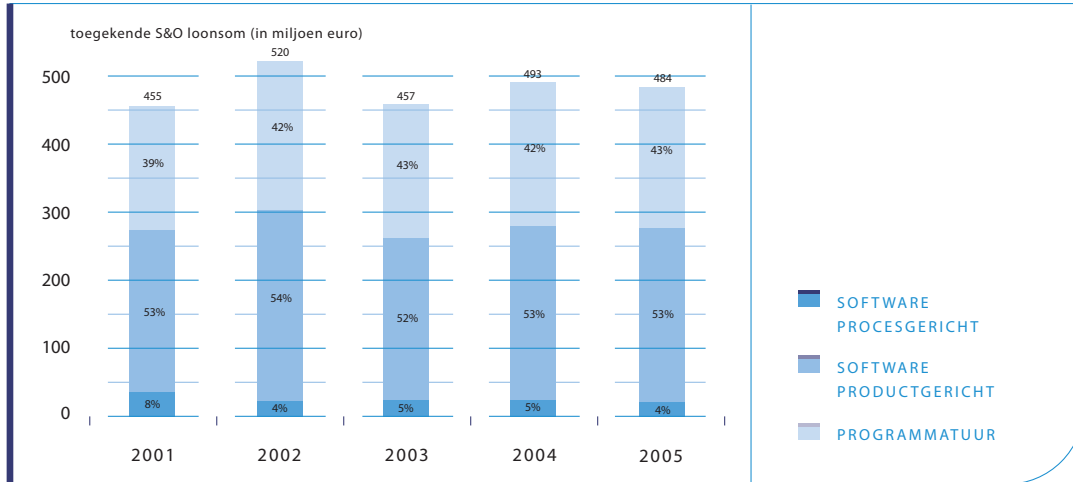
Naast de bekende S&O-vermindering in de *loonbelasting* bestaat er voor ondernemers ook in de *inkomstenbelasting* de mogelijkheid om hun kosten voor innovatie te verlagen. In 2005 ging het hierbij om 960 ondernemers die zelf S&O verrichtten. De definitie van S&O is voor deze groep niet anders dan die voor personeel in loondienst, maar de overige spelregels verschillen wel. Zo is de hoogte van het maximum bedrag dat in mindering gebracht mag worden niet afhankelijk van de met S&O samenhangende loonsom, maar een vast bedrag per jaar. Elke zelfstandige ondernemer, die meer dan een bepaald aantal

uren in een jaar S&O verricht, komt hiervoor in aanmerking.

Het aantal zelfstandigen dat van de S&O-af trek in de inkomstenbelasting gebruik maakt, is tussen 2001 en 2003 afgenomen. Om de aantrekkelijkheid van de WBSO voor deze groep te verhogen is een aantal maatregelen genomen. In 2004 is de S&O-af trek voor zelfstandigen verdubbeld. En in 2005 is het aantal uren dat minimaal aan S&O besteed moet worden verlaagd van 625 naar 500 per jaar. Dit heeft geresulteerd in een toenemend aantal zelfstandige ondernemers dat van de S&O aftrek gebruikt maakt.

Software in de WBSO

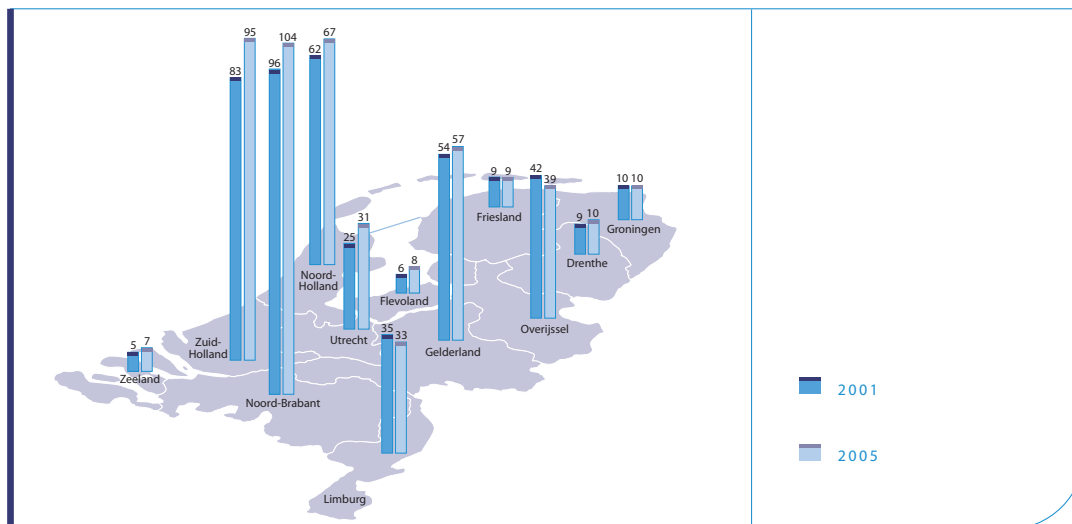

Toegekende S&O loonsom aan projecten waarbij software wordt ontwikkeld, ingedeeld naar de plaats van de software in het project, 2001-2005 (in miljoen euro)

Sinds 1997 komt onderzoek dat betrekking heeft op de ontwikkeling van technisch nieuwe (onderdelen van) programmatuur voor WBSO in aanmerking. De laatste jaren neemt dit soort onderzoek een belangrijke plaats in binnen het totaal aan onderzoek in Nederland. Meer dan twintig procent van de totale loonuitgaven aan S&O in de WBSO heeft betrekking op onderzoek waarbij (mede) software wordt ontwikkeld.

In een deel van de projecten staat de ontwikkeling van de technische nieuwe programmatuur centraal (programmatuur). In het grootste deel van de projecten maakt de ontwikkeling van de software een onderdeel uit van de ontwikkeling van een nieuw product of proces. Dit is de zogenaamde "embedded" software. Een voorbeeld van deze laatste categorie is de besturingssoftware voor een wasmachine of printer.

Toegekend bedrag per provincie

Het toegekende bedrag per provincie, 2001 en 2005 (in miljoen euro)

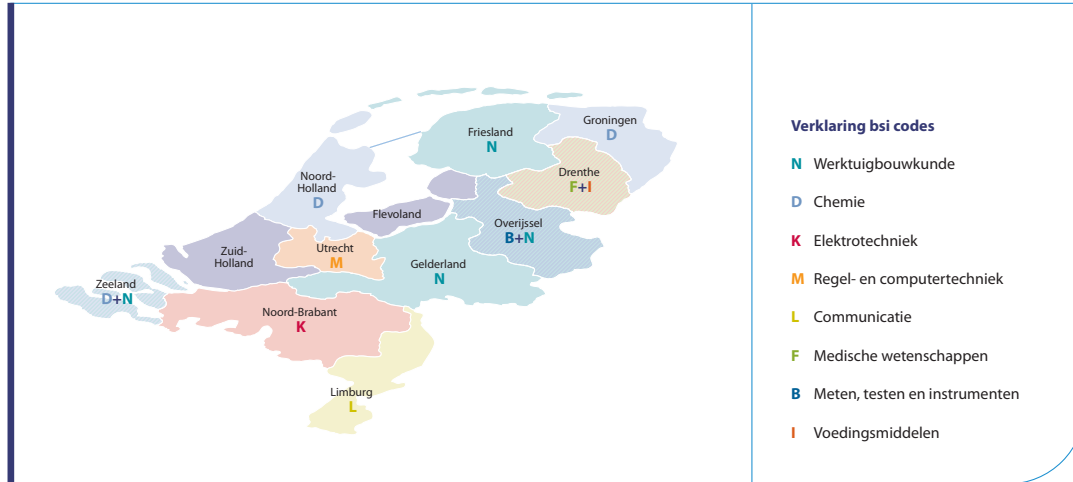
In deze figuur is te zien hoeveel geld per provincie is toegekend. Tussen 2001 en 2005 is het totaal aan toekenningen met ongeveer 8 procent toegenomen (van 435 miljoen euro in 2001 naar 475 miljoen euro in 2005). Niet in alle provincies is het beeld echter hetzelfde.

De provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant nemen elk een relatief groot deel van het toegekende bedrag in Nederland voor hun

rekening. Het toegekende bedrag in deze provincies is in 2005 hoger dan in 2001.

In Limburg en Overijssel ligt het toegekende bedrag in 2005 lager dan in 2001. Dat wijst op een terugval in S&O inspanningen. In Friesland en Groningen is het toegekende bedrag tussen 2001 en 2005 vrijwel onveranderd gebleven. De provincies Utrecht, Zeeland en Flevoland laten juist een bovengemiddelde stijging zien.

Dominante technologiegebieden per provincie

Technologiegebieden met in verhouding de meeste S&O uitgaven, per provincie, in 2005.

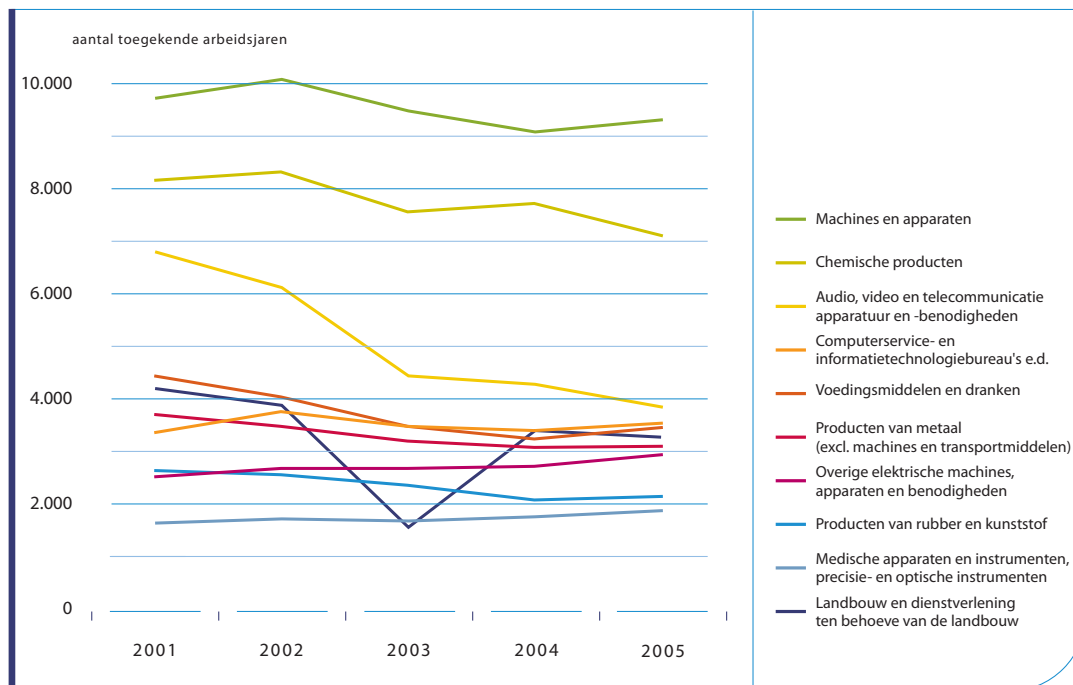
De S&O inspanningen in Nederland zijn niet gelijk over het land verspreid. In sommige provincies wordt veel aan S&O gedaan, in andere minder.

Ook is een aantal provincies sterk in bepaalde technologiegebieden, terwijl dat gebied in andere provincies een relatief bescheiden rol speelt.

In bijgaande figuur is per provincie weergegeven op welk technologiegebied meer dan 15 procent van de totale S&O loonsom in de provincie betrekking heeft.

In Flevoland en Zuid Holland is er geen technologiegebied aan te wijzen dat meer dan 15 procent van de totale S&O loonsom voor zijn rekening neemt. Deze provincies laten een vrij gelijke verdeling van hun S&O inspanningen over de verschillende gebieden zien. Drenthe, Overijssel en Zeeland hebben juist twee gebieden die elk meer dan 15 procent van het totaal uitmaken.

Top tien bedrijfssectoren naar toegekende arbeidsjaren

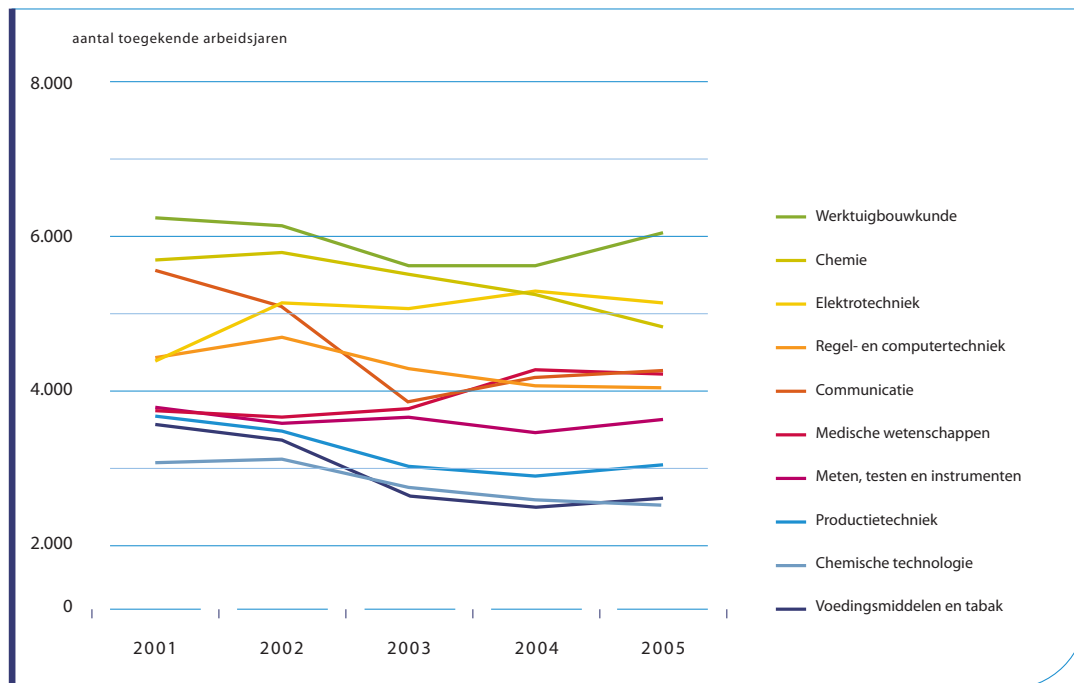

Ontwikkeling van het aantal toegekende arbeidsjaren speur- en ontwikkelingswerk per bedrijfssector in de periode 2001 tot en met 2005

De toegekende S&O-arbeidsjaren (één S&O-arbeidsjaar is gelijk aan 1.400 uur speur- en ontwikkelingswerk) kunnen worden ingedeeld naar de bedrijfssector waar het speur- en ontwikkelingswerk plaatsvindt. Het meeste speur- en ontwikkelingswerk gebeurt in de sectoren machines en apparaten (SBI 29), chemische producten

(SBI 24) en audio-, video- en telecommunicatie apparatuur (SBI 32). De twee laatste sectoren zijn de afgelopen jaren wel in omvang afgenomen. Uit de figuur is duidelijk af te lezen dat de S&O activiteiten in een aantal gebieden van jaar tot jaar sterk fluctueren.

Top tien technologiegebieden naar toegekende arbeidsjaren

Ontwikkeling van het aantal toegekende arbeidsjaren speur- en ontwikkelingswerk per technologiegebied in de periode 2001 tot en met 2005

De S&O-activiteiten van ondernemingen in Nederland kunnen worden ingedeeld naar sectoren maar ook naar technologiegebied. Vergeleken met de eerdere indeling naar sectoren geeft dit een beter beeld van de inhoud van het soort speur- en ontwikkelingswerk dat is uitgevoerd.

De getoonde grafiek geeft de ontwikkeling weer in de tien grootste technologiegebieden in de periode 2001-2005.

De technologiegebieden met de meeste toegekende arbeidsjaren zijn de werktuigbouwkunde, de chemie en de elektrotechniek. Op deze gebieden vinden de meeste speur- en ontwikkelingsprojecten plaats. Vergeleken met een jaar eerder zijn de S&O inspanningen op de gebieden chemie en elektrotechniek teruggelopen. Op de gebieden werktuigbouw en meten, testen en instrumenten vindt juist meer S&O plaats.

SenterNovem • is ontstaan uit een fusie tussen Senter en Novem • voert beleid uit voor verschillende overheden op het gebied van innovatie, energie & klimaat, milieu & leefomgeving en draagt zo bij aan innovatie en duurzaamheid • Meer informatie: www.senternovem.nl

SenterNovem Zwolle

Dokter van Deenweg 108

Postbus 10073

8000 GB Zwolle

Telefoon 038 455 35 53

Telefax 038 454 02 25

www.senternovem.nl/wbso

April 2006

The logo for SenterNovem features the company name in a bold, sans-serif font. A blue arc is positioned above the 'er' in 'Senter', and a blue horizontal line is positioned below the 'er' in 'Novem'.

SenterNovem